اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده‌سنده آنقره معارف امینلکی یانندهکی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آنقره جاده‌سنده ۸۷ نومروده دائره مخصوصه

حیات

حیاته دائما حیانه ... دنیانه دائما چیره حیات قاتالم !...

- نجه -

نسخه‌سی هر یرده ۱۵ غروشدر .

سنه‌لکی پوسته ایله ۷,۵ لیرا .

(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار) .

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه مراجعت ایدیلیر .

بازی ایشلرینك مرجعی آنقره مرکزیدر .

صایی : ۷۶ | آنقره ، ۱۰ مایس ، ۱۹۲۸ | ۳ نجی جلد

« آ كوى نو »لو طوماسك فكرلرندن متأثر اولان مشهور شاعر دانته ايله معبد داخلنده حاكم قوتلى جريانلردن برى افاده ايديلمش اولويور : «دين، دن اولارق قالماليدر » دانته ؛ بوأساسى ، دورينك سياسى وفكرى حياتنده بويوك بر رول اويناين De monarchia سنده ايضاح ايدييور . دانته‌نك شدتلى مملكت محبتى ؛ « وطنم، دونيادر. » سوزينى صرف ايتمكدن اونى منع ايدييور . بونكله برابر بوتون منورلرك بوكسك بر « مشترك وطنى » اولا. بيله‌جكنى سويليور . دولت؛ دانته‌يه كوره «مستقل برمؤسسه »در. بوتاق، بزه اورتا زمانه‌كى ذهنيتك آرتيق صارميلمش اولدوغنى كوستريبور . دانته ؛ دولتسز برحيات قادار فنا برشى تصور ايده‌ميور . فقط بودولت ، دنيوى بردولتدر . چونكه : دانته؛ ديندارلغنه رغماً پاپالغك دنيوى حاكميتنه‌سوك درجه‌ده عليهداردر. پاپالغه دنيوى ملكاروبره‌ن قونس‌تان‌تين دورى ـ دانته‌يه كوره ـ كليسه ايچين أك بويوك برفلاكت تلقى اولونابيليير . دانته ؛ پاپالغك «دنيوى ادعالر »ينى‌ده عينى‌شكلده محاكمه ايدييور . چونكه: ايمپراطور ؛ صلاحيتنى « الله »دن آلمشدر . دانته‌نك فكرلرى صوك مدرسه فلسفه‌سنده صميمى بر قبول بولمشدر . ١٣٠٢ـ١٣٠٥ده ويلهلم اوقهام، پارسلى يوخانه‌سك سياسى يازيلرى وجوده كليور؛ پادوالى مارسيليوسك دولت تلقيسى بويوك بر رول اويناماية باشليور . مارسيليوسه كوره پرنس، ياخود حكمدار؛ «خلق اراده‌سى» voluntas et Consensus civim‌نك ممثليدر . اونك ايچين تبعه‌نك اراده وموافقتيله اداره ايده‌بيليير . بوسببدن دولايى انتخاب اصولنه تابع مونارشى‌يه، وراثت اصولنه تابع مونارشى‌يه قات‌قات ترجيح ايدييور . اوقهام Occam ؛ داها ايلرى‌يه گيدييور، « طبيعى حقلر »دن، «مقاوله نظريه‌سى»ندن بحث ايدييور . قاردينال نيقولاؤس قوزانوس (١٤٠١ـ١٤٦٤)ه كوره حكمدار ؛ تبعه‌دن صادر اولان مشترك اراده‌نك ممثليدر . بوتمثيل صلاحيتى ، اختيارى براطاعتله تفويض ايديلمشدر ، فقط خلق ؛ ايسته‌رسه بوصلاحيتى استرداد ايده‌بيليير .

آرتيق بوتون سياسى تلقيلر ؛ أهميتلى صورتده ده‌كيشمشدر . پاپالغك مطلق حاكميتى فكرى صارصيلمشدر. دولت‌مستقل برمؤسسه‌كبى تلقى‌ايديليور، « خلق » مفهومى ، بر صلاحيت اولارق مناقشه ايديليور . بو، بزه سياسى واجتماعى تلقيلرى‌اعتباريله يكى بردورك ، يكى برحياتك باشلادينى ، كنديسنه باشقا برشكل وافاده آرادينى كوسته‌ريبور .

م . زكى

« يدى مشعله » = يدى ادعالى كنج !

تنقيد :

« يدى مشعله » = يدى كنجك أثرى. يدى مشعله اولمق ايسته‌ين يدى كنجك شعرلرى... اثرك باشنده برمقدمه وار . يدى كنج شويله ديبور : -

« يازيلريمزى مشتركاً نشر ايتمه‌مزك سببى مملكتمزده صوك ادبى جريانلرى كوسترمه‌جك‌طوپلو برأثر وجوده كتيرمك آرزوسيدر . بز ، بوأثرله ، كنجلكك يازيلرينى تعقيب ايتمك كلفتنه‌بيله كيرمه‌دن، يالكز فضولى برتفاخر وسلوماتفروشلقله « ادبياتمز ثولدى ، ثولويور ! » ديه‌قيامتلر قوپاران بعض‌صنعت كاهنلرينه ياكيلدقلرينى اثبات ايتمك ايستيورز .

هم غزته ستونلرينى وهم‌ده قارئلرك صبرينى سوءاستعمال ايده‌رك بوش سوزلرله وقت كچيرمه‌دنه جوابمزى مثبت بر مثالله ويرمه‌يى ترجيح ايتدك . مع‌مافيه ظن ايديله‌سين‌كه بز، كنديلرينى ديو آيناسنده كوره‌نلردنز . خاير ، جهان ادبياتنه نظراً نه‌قادار اهميتسز قالديغمزى پك اعلا تقدير ايديورز . »

بو سطرلرى يازانلر بللى‌كه پك كنج . چونكه آنجاق پك كنج اولانلر « ادعا »لرنده بوقادارايلرى كيده‌بيليرلر ! فقط بو « پك كنجلر » اونوتيورلركه، بويله برمقدمه ايله هرشيئدن اول قارئك و منقدك حقنه‌تجاوزاتمش اولويورلر. چونكه «يدى‌مشعله»نك، ادبياتمزك ثوله‌ديكنه « مثبت بر مثال » اولوب اولمايا‌جغنى تعيين حقى ـ هرأثر ايچون اولدينى كبى ـ محررلرينك دكل قارئلرك و منقدلركدر . « جهان ادبياتنه نظراً نه‌قادار اهميتسز » قالدقلرينى تقديرايتمك تواضعنى كوسترمه‌ن كنج‌شاعرلر تورك‌ادبياتى ايچنده‌كى موقعلرينك تعيينى‌ده منور افكار عموميه‌يه ترك ايتمه‌لردى ـ ظنمزجه ـ داها جنتلمنجه حركت‌ايتمش اولورلردى !

صوكرا ، « يدى مشعله »نك « مملكتمزده‌كى صوك أدبى جريانلرى كوسترمه‌ن طوپلو برأثر »اولدينى ادعاسى‌ده بزه هيچ برنده دكل كبى كلدى . قيمتى وسويه‌سى حقنده هيچ‌بر حكم ويرمكسزين صوك ادبى استحصالمزك « يدى مشعله »نك يدى كنجنه انحصار ايتمه‌ديكنى ترددسز سويله‌يه‌بيليرز . بوأثر ، اولسا ، اولسا يدى كنجك شعرلرينى احتوا ايده‌ن بر بروشوردر ؛ تورکياده‌كى صوك أدبى جريانلرك محصله‌سى ، آيناسى دكل بلكه اونك برپارچاسيدر . فقط اونوتمايالم‌كه ، بعضاً بر « كل »ك پارچاسى اولمق ، بر « كل » اولمق ايسته‌مكدن داها شرفليدر. دنيا شامپيونلغنى قازانمش‌بربوقسور طوريله قارشيمزه ديكيلن بوسطرلرى اوقودقدن‌صوكرا كنديمزه صوردق : بوكنجلر ، « كنديلرينى ديو آيناسنده » كورمه‌دكلرينى سويليورلر، اكرمعاذاه برده‌كورمش اولسالردى اووقت حالمز نيجه اولاجقدى ؟!

بومقدمه ايله شوكا بركره داها ايمان كتيردك: ادعا ايتمك قولايدر . فقط كولونج اولامق كوه‌در !

* * *

بومقدمه‌نك برده پروغراماتيك قسمى وار ؛ يته يدى كنج شويله ديبور : « كوكسمزى كره ، كره سويله‌يه‌بيليرزكه تقليددن ، أدبياتك بوباش بلاسندن، كنديمزى قورتارمايى الك بويوك بروظيفه بيلدك .

يازيلرمزده نه‌دونك ميزميز و صولوق حسلرينى، نه‌صوك زمانلرك رنكسز ودار عايته ، فاطمه ترنمى بولاجقسيكنز . بز ، هرشيئدن اول دويغولريمزى باشقالرينك معنوى ياردمنه محتاج قالمادن افاده ايتمه‌يه چاليشدق .

يازيلريمزى تدقيق ايديكنز ؛ كندى دار خصوصيتمزده ، عشقمزه سوينج وكدرلريمزه نه‌قادار آز ويريلمش اولديغنى كوره‌جكسكنز .

... وصوكرا موضوعلريمزى‌ده قابل اولديغى قادار كنيشله‌تمه‌يه چاليشدق . « هپ عينى وفاسز سوكيلىدن باشقا بحث‌ايده‌جك برشيء بولاميورميسكنز؟» ديه‌نلره اونى بزه دكل ، بزدن اولكى نسللره صورمالرى داهامناسب اولاجغنى خاطرلاتمق‌ايسته‌رز. قارئلر عينى‌حس وفكرلرك ده‌كيشديريله‌ده‌كيشديريله كنديلرينه صوندولماسندن بيقديلر ، اوصانديلر. ايشته بزادبياتده بوچوروك ذهنيتله‌مجادله ايتمك‌ايسته‌يورز.»

ديمك‌كه « تقليد » يوق ، « باشقالرينك معنوى ياردمنه محتاج قالمادن » ياراتان بر ابداع وار .

« ميز ميز وصولوق حسلر » يوق ، جانليلق وقانليلق وار .

« شاعرك دار خصوصيتى » يوق ، فردى وسوبژه‌كتيف « بن » ، « سن » ، « او » يرينه اجتماعى « بز » ، « سز » ، « اونلر » وار .

« وفاسز سوكيلى » يوق، يكى نسلى تمثيل‌ايده‌ن يدى كنجك كنيش موضوعلرى وار .

«ده‌كيشديريله ، ده‌كيشديريله قارئه صونولان» حس وفكر يوق، يپ‌يكى دويغولر ودوشونجه‌لروار.

انسان بوسطرلرى اوقويونجه ده‌رين بر « اوخ » چكيور ؛ « منقد »ك كيجه‌سى صانكه يدى سونوك « مشعله » ايله دكل يدى آجار پروژه‌كتور ايله آيدينلاناجقمش كبى سويليور : مكمل بر پروغرام! تام ايسته‌ديكمز ، بكله‌ديكمز ، حسرتى چكديكمز أدبيات ...

هايدى باقالم، يدى‌كنج، كوسترك كنديكنزى! آچيور واوقويورز :

* * *

آچدق ؛ اوقودق وقاپاتدق . برده نه‌كورهلم؟ اسكى طاس ، اسكى حمام . بوتون بو بكله‌دكلرمز كله‌دى . حسرتمز دينه‌دى .

صانکه بومقدمه باشقا بر اثر ایچون یازیلش ده یا کلشلغله بوکتابك باشنه کچمش کیبی .

شکلده هیچ بر یکیلك کوره مه دك . عینی وزن ، عینی رتم . موضوعلرده بر تازه لك بولامادق : یا ، ینه شاعرك کندیسی : بن ، یا ، طبیعت تصویرلری . یاخوددده وفالی ویا وفاسز « او » !

دویوش ودوشونوشنده بر آیریلق سزه مه دك : ادبیاتمزك مزمن خسته لغی ، بدبینی ، بزکینلك ، میزمیزلق تام معناسیله بواثرده ده حاکم .

ایشته مثالی :

برکون اولدی ، کوکلده قایب ایتدم ایلك بهاری
الك آجی توکلله صایدم دقیقه لری

کنجلك امللرینك داغیلدی چیچکاری
کوردم صولو آغلایور . هرکولن سس برفریاد

بوکنجلکمی یاقان زهرلی برمصراعدر
بنلکمك اوسته چوکو ویره ن برداغدر .

شاعر دالغین یوروبور . صاچلری قار ، ایچی قار .
قلبم صوك عشقمك دیدم آرتیق مزاربدر

یالکز قالان ایچمده کی بردیمه ز آغربدر
فریاد ایده ر وباغرمی یومروقلار ، آغلارم .

آغلاما !.. برماسالدر ، یولجی ، حیات دیدیکك
نه چیقار بوش معده که یمزسه کوندوکك

کل ، ینه سن بوکون ده پاچوراله کین
یارین صیجاق برأورتو حاضرلایور سکا قار ..

حسرتك برتوکنمز انتظار اولدی باکا
سن برکوزه ل قوزوسك ، کل سوروسز جوبانه !

صیجاق کوز یاشلرمله ایصیتدیغم بوقلبی
پیکز یاراصالر ، پیکز یاراصالر .

جوزوله ین عمرمی قوپارك دامار ، دامار
ینه بختیارسکز ، ئولدیکز کون کورمه دن !

اوپوپیکز چوچوقلر ، اوپوپیکز چوچوقلر
بریشیك قادار راحت بوقاراکلق چوقورده

اونلرك ده قلبنده بیك عذابك آتشی

بیرمی پیل بر اوستنده سوروتوب دوران بنی

* * *

بو مثالار ، بو کتابك ایچنده أسن هوا حقنده بر فکر ویرمکه کافیدر ، ظن ایده رز . بو هوا ، بزه هیچ یابانجی دکل . بزی ، پیللردر بوغان ، طیفایان ، بونالتان هوا .. ادبیات جدیده جیلرك قوصدیغی هوا . ینه آغلایان ، هیچقران ، آغلایان ، اوفلایان متوکل ، محزون ، پیلمش ، پیرانمش ، بزمش ، کوله سی ساخته ، نشه سی زورا کی ، أولومه تشنه ، صولوق ، اوبوق ، چوکوك ، بوکوك کنجلك ! هانی جانلیلق نره ده ؟ نره ده قانلیلق ؟ هانی « دار خصوصیته آز بر » ویره ن شاعر ؟ نره ده « میزمیز وصولوق » حسلردن اوزاق کنج ؟

بوکنجلرده میزمیزلق ارقادارساری که « طبیعت » ی بیله میزمیزلاشدیریورلر . باقك ، شو « قوشك شارقیسی » نی دیکله یبك :

منقد Trailus ـ تره یلوس ، محرر Ulyes ـ آلیه س

آلیه س آقشامك خیرلی اولسون تروبله س ، برچای ایچه زمیسیك ؟

تروبله س ـــ خایر ، تشکر ایده رم . فقط سن بوکون قرنوشمایه « Goss ـ غوس ایله » George Moor ـ ژورژ مور » ك Avoiwals ـ آواو آلس ده یاپدقلری کیبی باشلایورسیك .

آلیه س ـــ اولوریا ! ژورژ ایله غوس بویله باشلادیلر دیه قونوشمایالمی ؟.

تروبله س ـــ خایر ! فقط بز یارم ساعت اول قونوشدق . ظنمه کوره بو ، دون آقشامکنك مابعدی .

آلیه س ـــ داها زیاده بوصباحك .. بوکون ، بوتون محررلرك یارا جانلی اولدیغنی و صنعتکارلق طاقیمالرینك سبی کندی سجیه لرنی صاقلامق ایچون اولدیغنی سویله دیکك زمان همان سنی چایه دعوت ایتدم .

تروبله س ـــ هیچ اولمازسه سویله دکلرك مهم اولدیغنی فرق ایتمشسك . سز محررلر اویله یوکسکلرده کزه ن انسانلرسکزکه بز منقدلری داها مهم بر ایش یاپمایه مقتدر اولمایان انسانلر دیه حقیر کورور ، زهرلی ، مریض ، قیریق بولورسیکز . رومانجیلق باشلادیغی کوندنبری بوتون محررلرك منقدلر حقنده کی فکرلری بودر .

آلیه س ـــ بو ، اویله یاکلش برفکرکه عکسنی اثباته چالیشمایه ده کز . بنم سنکله کوروشمك ایسته دیکم بالخاصه تنقید ایچون ده کیلدی . یا دون ، یا بوآقشام ـ بك فرقنده ده کیلم ـ بر محررك ایچ یوزینك تاصیل اولدیغنی مراق ایتدیکمی سویله مشدك . بونقطه یی برآز سکا آکلاتمق ایسته یورم :

آزچوق شهرت صاحبی ، چالیشماسیله یاشایان ، عمرینك یاری زمانی یالکز کندی اینانديغی خیال ایچنده کچیره ن بر محرر ، یالکز قالوب کندینه کلدیکی زمان « ابی اما بن بوصاچالرله نه دن اوغراشیورم ؟ بومجهول حکایه لری بیرمی اوتوز سنه صوکرا کله جك مجهول انسانلر ایچونمی یاشاتمایه چالیشیورم ؟ حس ایتمه یورمیم که دنیایی و کندی آلداتیورم ؟ بعضاً کندی کتابلرمله حقیقی ابی کتابلر آراسنده کی فرق کوزمه یورمیم ؟ نه ده اولسا اوزمان حجاب واضطراب حس ایتمه یورمیم ؟ » دیه کندی کندینه صورار .

تروبله س ـــ یوق ، جانم ، سنك کتابلرکك بحث ایتدیکك قادار فنا اولدیغنی ظن ایتمه یورم . یالکز ایلك کتابلرکدن آدینی شیمدی خاطرلایامادیغم بریسی واردی ، یاری یه یاقین فنا ده کیلدی فقط اثر هپ اوایلك سطرلر کیبی دوام ایتسه ابدی ...

آلیه س ـــ (سوزینی کسه رك) ها ، أوه ت استاد ! بیلیورم . فقط بز بوکون ، تماماً صمیمی ، آچیق قونوشاجندق . سن صوغوق قانلی ، یورغون ، مشبوع برحالده برچوق کتابلر اوقومشسك . بوکون سنك هر هانکی حزنلی ، یکی ، اوریژینال وفنی برشئ تقدیر ایده بیلمه ك ایچون یکی بر رعشه حس ایتمه ك امکانسز ، وبنی ده اطرافنی ابی وفایازی یی تفریق ایده مه ین بر چوق سرسم خلق قوشاتمش مشهور برمحررطن ایدییورسك . بنم کبی محررلرك موجودیتی سکا ، بوغدار دنیانك بوش برغایه یه دوغرو قوشدیغی حکمنی ویردیریبور .

تروبله س ـــ اعتراف ایده رم که سنك کتابلرکله اوقادار علاقه دار اولمادم . فقط بکا اویله کلیبور که اونلر حقیقی ، بوکسك قیمتی حائز اولاجق قادار برصنعت قدرتیله یازیلمش ده کیلردر . بونکله برابر ، سن بر چوقلری قادارده فنا ده کیلسك . یاپدیغك ایشه اهمیت ویریبور و علاقه دویوبورسیك . ظن ایتمه یورم که بدیعی ذوقك چوق بوکسك اولسون . فقط بوسنك خطاك ده ده کیل . اکر چابوق شهرت آلامادیسه ك داها ابی یازمایه چالیشابیلیردك . بنه ده داهاابی یازابیلیرسیك .. اوزمان بوسویله دکلرمدن ممنونیتله رجوع ایتمه یه حاضرم .

آلیه س ـــ بوسنك نزاکتك . فقط بنم سنکله بوکون اصل قونوشمق وسکا آکلاتمق ایسته دیکم شی اطرافنه برمقدار قاره طوپلانان برمحررك کندی یازیسی ووضعیتی حقنده نه لر حس ایتدیکیدر . ظن ایده رم فکرمه اشتراك ایده رسیك ! بوکون ، انکلتره ده اوچ نوع محرر واردر :

ـ « هیو وول پول » دن ـ

ایسته مم بالخاصه تنقید ایچون ده کیلدی . یا دون ، یا بوآقشام ـ بك فرقنده ده کیلم ـ بر محررك ایچ یوزینك تاصیل اولدیغنی مراق ایتدیکمی سویله مشدك . بونقطه یی برآز سکا آکلاتمق ایسته یورم :

آزچوق شهرت صاحبی ، چالیشماسیله یاشایان ، عمرینك یاری زمانی یالکز کندی اینانديغی خیال ایچنده کچیره ن بر محرر ، یالکز قالوب کندینه کلدیکی زمان « ابی اما بن بوصاچالرله نه دن اوغراشیورم ؟ بومجهول حکایه لری بیرمی اوتوز سنه صوکرا کله جك مجهول انسانلر ایچونمی یاشاتمایه چالیشیورم ؟ حس ایتمه یورمیم که دنیایی و کندی آلداتیورم ؟ بعضاً کندی کتابلرمله حقیقی ابی کتابلر آراسنده کی فرق کوزمه یورمیم ؟ نه ده اولسا اوزمان حجاب واضطراب حس ایتمه یورمیم ؟ » دیه کندی کندینه صورار .

تروبله س ـــ اعتراف ایده رم که سنك کتابلرکله اوقادار علاقه دار اولمادم . فقط بکا اویله کلیبور که اونلر حقیقی ، بوکسك قیمتی حائز اولاجق قادار برصنعت قدرتیله یازیلمش ده کیلردر . بونکله برابر ، سن بر چوقلری قادارده فنا ده کیلسك . یاپدیغك ایشه اهمیت ویریبور و علاقه دویوبورسیك . ظن ایتمه یورم که بدیعی ذوقك چوق بوکسك اولسون . فقط بوسنك خطاك ده ده کیل . اکر چابوق شهرت آلامادیسه ك داها ابی یازمایه چالیشابیلیردك . بنه ده داهاابی یازابیلیرسیك .. اوزمان بوسویله دکلرمدن ممنونیتله رجوع ایتمه یه حاضرم .

آلیه س ـــ بوسنك نزاکتك . فقط بنم سنکله بوکون اصل قونوشمق وسکا آکلاتمق ایسته دیکم شی اطرافنه برمقدار قاره طوپلانان برمحررك کندی یازیسی ووضعیتی حقنده نه لر حس ایتدیکیدر . ظن ایده رم فکرمه اشتراك ایده رسیك ! بوکون ، انکلتره ده اوچ نوع محرر واردر :

صولدی نارین ساقلری خاره لرین احتشام ..
بهارك قوجاق ، قوجاق داغیتدینی چیچکلر
دیمه ین برکدرله آغلادیلر بوآقشام .
هپسنك یوره کنده بوغولان برهیچقریق .
کللر سویله نه یاپسین آرتیق آغلاماسین ده الخ ..
کوروبورسکزیا آرتیق یاپیلاجق باشقه برشئ یوق ، کللر بیله آغلامق مجبوریتنده !

* * *

اعتراف ایده لم که بو « یدی مشعله » ده قونلی مصراعلر ، کوزه ل کوروشلر ، کسکین وقیوراق چیزکیلر یوق دکل . فقط بونلر یالکز کنج شاعرلرینك « استعداد » نی اثبات ایده ن قیویلجملردر . یدی کنج مقدمه ده کی پروغرامله رینی تطبیق ایتمش اولمقدن داها چوق اوزاق بولونیورلر .

استعداد ساده جه بر مالزمه در . پروغرام بر هدفدر . مالزمه یی قوللانمایی اوکره نمك و هدفه کوتوره جك یوللری بیلمك ایچون « چالیشمق » لازمدر . « صنعت » اوزون ، یوروجی برجهد وجدالك ییشیدر . اونك ایچون یدی کنجه صوك یدی کله مز : کنجلر ! ادعاجی اولمغه حق قازانمق ایچون چالیشیك !.

طوقوسوزلی